

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра хімії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕФЕКТИ У КРИСТАЛІЧНИХ ТІЛАХ
(DEFECTS IN CRYSTALLINE SOLIDS)**

Освітньо-наукова програма ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціальність 102 Хімія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 11 від “06” травня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дефекти у кристалічних тілах (Defects in Crystalline Solids)
Викладач (-і)	Доцент Татарчук Тетяна Романівна
Контактний телефон викладача	0500867345
Е-mail викладача	tetyana.tatarchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Lectures, classes
Обсяг дисципліни	3 ECTS, 60 hours
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Every week
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Дефекти у кристалічних тілах (Defects in Crystalline Solids)» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки. Дисципліна «Дефекти у кристалічних тілах (Defects in Crystalline Solids)» вивчається аспірантами спеціальності 102 Хімія у третьому семестрі. Курс читається на англійській мові. Предмет спрямований на ознайомлення студентів із недосконаlostями (дефектами) будови реальних кристалів, їх параметрами і характеристиками, причинами утворення, сучасними дослідженнями і проблемами в області хімії дефектних сполук, зокрема із процесами, які обумовлюють вплив дефектів на реакційну здатність матеріалів. Аспіранти отримують знання про роль дефектної структури простих та складних речовин у вирішенні конкретних задач хімії відповідно до сучасних потреб. Маючи інформацію про нестехіометрію тієї чи іншої сполуки, можна встановити механізм реакції в системах “тверде-тверде”, “тверде-рідке”, “тверде-газ”. Без глибоких знань в області хімії дефектних кристалів неможлива підготовка висококваліфікованого фахівця в області хімії.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>У результаті вивчення курсу аспірант повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні принципи класифікації матеріалів та методи їх одержання; • будову реального кристалу та класифікацію атомних дефектів; • вплив дефектів на фізичні та хімічні властивості кристалів; • типи дефектів: дефекти 0D (точкові дефекти), 1D (лінійні дефекти), 2D (поверхневі дефекти), 3D (об’ємні дефекти); • особливості нестехіометричних сполук; • типи дефектів у оксидах; • типи електронних дефектів у напівпровідниках; • типи структурних дефектів у графені та їх вплив на властивості; • принципи інженерії дефектів; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • класифікувати дефекти за ознакою їх вимірності; • прогнозувати властивості дефектних матеріалів; • описувати дефекти у оксидах на основі антиструктурного моделювання; • застосовувати принципи інженерії дефектів для створення матеріалів із наперед заданими властивостями. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК3. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК7. Здатність презентувати наукові матеріали та аргументи у письмовій та усній формі.</p> <p>ЗК 10. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p>	

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, як теоретичні так й експериментальні, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі хімії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з хімії та суміжних галузей.

СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок державною та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з хімії та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми хімії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН11. Застосовувати знання про взаємозв'язок хімічної структури з фізичними і хімічними властивостями в ході створення нових перспективних матеріалів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Третій	102 Хімія	Другий	Вибірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Perfect and Imperfect Crystals.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Тема 2. Types of Defect: 0D-Point Defects.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Тема 3. Types of Defect: 1D-Line Defects.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Тема 4. Types of Defect: 2D-Surface Defects.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Тема 5. Types of Defect: 3D-Volume Defects.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу

Types of Defects.	Семінарське заняття	[1 – 7]	СЗ – 2 год. СР – 4 год.	Максимальна оцінка – 10 балів	Згідно розкладу
Тема 6. Non-stoichiometric compounds.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Non-stoichiometric compounds	Семінарське заняття	[1 – 7]	СЗ – 2 год. СР – 4 год.	Максимальна оцінка – 10 балів	Згідно розкладу
Тема 7. Defects in the oxides.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Тема 8. Electronic defects in semiconductors.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Antistructural modeling.	Семінарське заняття	[1 – 7]	СЗ – 4 год. СР – 8 год.	Максимальна оцінка – 20 балів	Згідно розкладу
Тема 9. Structural Defects in Graphene.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Тема 10. Defects Engineering: Defects Structure and Properties of Nanomaterials.	Лекція	[1 – 7]	Л – 2 год. СР – 4 год.		Згідно розкладу
Defects Engineering and Properties of Nanomaterials.	Семінарське заняття	[1 – 7]	СЗ – 2 год. СР – 4 год.	Максимальна оцінка – 10 балів	Згідно розкладу
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Залік: максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка за семінарські заняття – 50 балів. Залікова робота – 50 балів.				
Семінарські заняття	Кожна тема оцінюється максимально у 10 або 20 балів (див. п.5). Протягом семестру аспірант повинен здати 4 теми, винесені на семінарські заняття, оцінка за які в сумі складає максимум 50 балів.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Відвідування більше 50% лекційних та 100% семінарських занять.				
7. Політика курсу					
<ul style="list-style-type: none"> • Неприпустимі списування, аспірант повинен вільно володіти матеріалом. • Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. • Якщо аспірант пропустив більше 50% лекційних занять, він повинен пройти тестування і тільки тоді буде допущений до складання заліку. • Пропуски семінарських занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також здача теми в такий час, щоб не заважати проведенню інших семінарських занять. • Якщо аспірант не відпрацював пропущені семінарські заняття, він не допускається до заліку. • Обов'язковим є для отримання заліку відвідування більш 50% занять, робота на семінарських заняттях, а також виконання самостійної роботи. 					

8. Рекомендована література

1. R. J. D. Tilley. Crystals and crystal structure / John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, 2006, 270 p.
2. Smith, W. F., (2011). Foundations of materials science and engineering. (5th edition). Singapore: McGraw-Hill.
3. Callister, W. D. (2014). Materials science and engineering. (9th edition). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
4. Askeland, D. R., Phule P. P., (2016). The science and engineering of materials. (7th edition). Stamford, CT: Cengage Learning.
5. Shakelford, J. F. (2015). Introduction to materials science for engineers. (8th edition). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
6. T. Tatarchuk, M. Bououdina, N. Paliychuk, I. Yaremiy, V. Moklyak. Structural characterization and antistructure modeling of cobalt-substituted zinc ferrites. Journal of Alloys and Compounds 2017; 694: 777-791. <https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2016.10.067>
7. T. Tatarchuk, B. Al-Najar, M. Bououdina, M.A.A. Ahmed (2019) Catalytic and Photocatalytic Properties of Oxide Spinel. In: L. Martínez, O. Kharissova, B. Kharisov (eds) Handbook of Ecomaterials. Springer, Cham, pp. 1701-1750, ISBN 978-3-319-68254-9, https://doi.org/10.1007/978-3-319-68255-6_158

Викладач _____ Т.Р. Татарчук